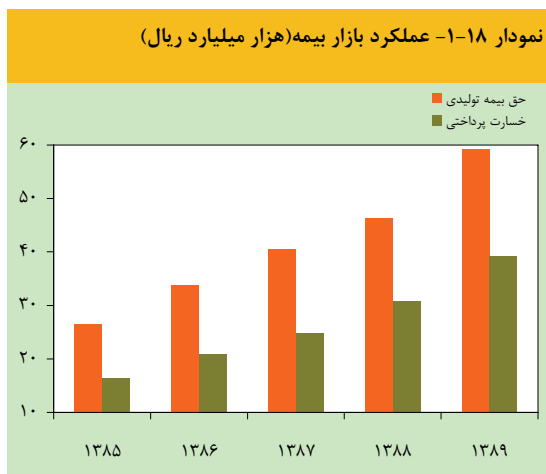

معادل ۲۵/۶ درصد به ۷۹۱/۶ هزار ریال در سال ۱۳۸۹ رسید. از این میزان، ۷۲۸/۹ هزار ریال (معادل ۹۲/۱ درصد) به سرانه بیمه‌های غیرزندگی و بقیه به سرانه بیمه‌های زندگی (عمر) تعلق داشت.

در سال ۱۳۸۹، ضریب نفوذ بیمه^(۵) در مقایسه با سال

قبل با اندکی افزایش به ۱/۴ درصد رسید. این نسبت در بیمه‌های غیرزندگی معادل ۱/۳ درصد و در بیمه‌های زندگی (عمر) برابر ۰/۱ درصد بود. شایان ذکر است در سال ۱۳۸۹، شرکت بیمه دولتی دانا به بخش غیردولتی واگذار شد.

عملکرد بازار بیمه کشور^{(۱)(۲)} در سال ۱۳۸۹

نشان‌دهنده تداوم روند رو به رشد شرکت‌های بیمه به‌ویژه شرکت‌های بیمه بخش غیردولتی بود؛ به طوری که سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی از کل بازار بیمه (حق بیمه‌های تولیدی)^(۳) در پایان سال ۱۳۸۹ به ۵۳/۹ درصد رسید. در سال مورد بررسی، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۵۹۱۶۲/۰ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۲۷/۴ درصد رشد داشت. روند صعودی حق بیمه تولیدی در مقایسه با رشد بطئی جمعیت کشور طی سال‌های اخیر موجب شده است تا شاخص حق بیمه سرانه کشور^(۴) نیز از روندی صعودی برخوردار شود؛ به طوری که حق بیمه سرانه از ۶۳۰/۵ هزار ریال در سال ۱۳۸۸ با رشدی

۱- مطالب این فصل براساس «سالنامه آماری صنعت بیمه کشور، ۱۳۸۹» از انتشارات بیمه مرکزی ایران تهیه شده است.

۲- بازار بیمه کشور متشکل از بیمه مرکزی ایران (ناظر دولت در بازار بیمه و متولی بیمه‌های بازرگانی)، شرکت بیمه دولتی ایران و شرکت‌های بیمه غیردولتی (دانا، آسیا، البرز، معلم، پارسیان، کارآفرین، سینا، رازی، ملت، امید، حافظ، توسعه، دی، سامان، نوین، ایران‌معین، پاسارگاد، میهن و کوثر) است. شرکت‌های بیمه ایران‌معین، امید و حافظ صرفاً دارای مجوز فعالیت در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌باشند. دو شرکت بیمه اتکایی امین و اتکایی ایرانیان نیز در زمینه بیمه‌های اتکایی فعالیت می‌نمایند.

۳- منظور مبالغ حق بیمه تولیدی بیمه‌نامه‌هایی است که طی دوره گزارش توسط موسسات بیمه صادر شده‌اند. این مبالغ در بیمه‌های غیرزندگی بر مبنای حق بیمه صادره و در بیمه‌های زندگی (عمر) بر مبنای حق بیمه‌های وصولی (دریافتی) لحاظ می‌شود.

۴- حق بیمه سرانه نشان‌دهنده میزان حق بیمه‌ای است که به طور متوسط هر نفر پرداخت کرده است و از تقسیم حق بیمه تولیدی صنعت بیمه بر جمعیت هر کشور به‌دست می‌آید.

۵- ضریب نفوذ بیمه، نسبت حق بیمه تولیدی به تولید ناخالص داخلی است.

۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

۱۸-۱-۲- خسارت پرداختی

در سال مورد بررسی، میزان خسارت پرداختی بازار بیمه کشور ۳۹۲۲۳/۱ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۸۸، رشدی معادل ۲۷/۵ درصد نشان می‌دهد. همانند سال‌های قبل، بیش از نیمی از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در رشته بیمه‌ای شخص ثالث و مازاد (۵۱/۱ درصد) پرداخت شد. بعد از رشته مذکور، رشته‌های بیمه‌ای درمان، بدنه اتومبیل و زندگی (عمر) به ترتیب با ۲۴/۹، ۹/۰ و ۴/۳ درصد بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. در مجموع، ۶۱/۴ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال مورد بررسی بابت پوشش ریسک‌های مربوط به رانندگی و اتومبیل (بیمه‌نامه‌های شخص ثالث و مازاد، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال تنها شرکت بیمه دولتی ایران ۵۰/۰ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه را به خود اختصاص داد. سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی از خسارت‌های پرداختی نیز ۵۰/۰ درصد بود. در این میان بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۱/۳ درصد)، دانا (۹/۷ درصد)، پارسیان (۶/۲ درصد) و البرز (۵/۴ درصد) اختصاص داشت.

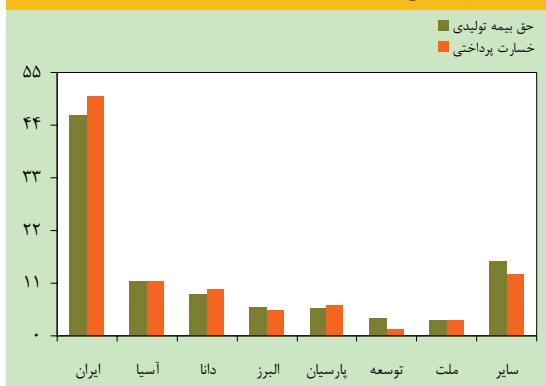
بررسی میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی تا حدودی نشان‌دهنده بازدهی شرکت‌های بیمه در هر رشته بیمه‌ای است. مقایسه این دو شاخص با تعداد بیمه‌نامه و تعداد خسارت، می‌تواند حجم فعالیت شرکت‌های بیمه را در هر رشته بیمه‌ای مشخص کند.

۱۸-۱-۱- حق بیمه تولیدی

در سال ۱۳۸۹، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۵۹۱۶۲/۰ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۲۷/۴ درصد رشد داشت. رشته شخص ثالث و مازاد با سهمی معادل ۴۱/۰ درصد همانند سال‌های قبل بیشترین سهم حق بیمه تولیدی از کل سهم بازار را داشت. پس از آن بیشترین سهم به ترتیب به رشته‌های درمان (۱۸/۹ درصد)، بدنه اتومبیل (۹/۲ درصد)، زندگی (عمر) (۷/۹ درصد)، آتش‌سوزی (۵/۷ درصد) و مسئولیت (۵/۴ درصد) اختصاص داشت. در سال مورد بررسی، حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه در خصوص رشته بیمه‌ای حوادث راننده با کاهش و سایر رشته‌های بیمه‌ای با افزایش همراه بود. در میان حق بیمه رشته‌های مختلف، اعتبار، کشتی، درمان و سایر انواع^(۱) به ترتیب از بیشترین رشد در بین رشته‌های بیمه‌ای برخوردار بودند.

در این سال شرکت بیمه دولتی ایران سهمی معادل ۴۶/۱ درصد و شرکت‌های بیمه غیردولتی سهمی معادل ۵۳/۹ درصد از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه را دارا بودند. در این میان بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به ترتیب به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۱/۳ درصد)، دانا (۸/۶ درصد)، البرز (۵/۸ درصد)، پارسیان (۵/۶ درصد) و توسعه (۳/۷ درصد) اختصاص داشت.

نمودار ۱۸-۲- سهم شرکت‌های بیمه از میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی در سال ۱۳۸۹ (درصد)

۱- سایر انواع (بیمه) شامل بیمه دام‌های صنعتی و گاوداری‌ها، اسب، شترمرغ، صداقت، امانت و ... است.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

کل بیمه‌نامه‌ها در این سال مربوط به بیمه‌نامه‌های اتومبیل (شخص ثالث و مازاد، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال تعداد بیمه‌نامه صادره سایر انواع بیشترین رشد (۳۲۴/۵ درصد) را در بین رشته‌های بیمه‌ای دارا بود. بررسی آمار مربوط به تعداد بیمه‌نامه‌های شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد که شرکت بیمه دولتی ایران ۴۸/۲ درصد از کل بیمه‌نامه‌های بازار بیمه کشور را صادر کرد. تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره شرکت‌های بیمه غیردولتی (شامل شرکت‌های بیمه دانا، آسیا و البرز) در سال ۱۳۸۹ با ۲۸/۱ درصد رشد نسبت به سال گذشته به ۱۶/۸ میلیون مورد رسید که معادل ۵۱/۸ درصد از کل بیمه‌نامه‌های صادره بازار بیمه می‌باشد.

۱۸-۱-۵- تعداد خسارت پرداختی

تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال ۱۳۸۹ با ۴۹/۰ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۶/۰ میلیون مورد رسید. رشته بیمه‌ای درمان با ۷۹/۰ درصد رشد نسبت به سال قبل، بیشترین سهم از کل تعداد خسارت پرداختی بازار (۶۸/۳ درصد) را داشت؛ پس از آن رشته بیمه‌ای شخص ثالث و مازاد با ۶/۶ درصد رشد نسبت به سال قبل، ۲۰/۵ درصد از کل بازار را به خود اختصاص داد. در مجموع، رشته‌های بیمه‌ای بدنه اتومبیل، شخص ثالث و مازاد و درمان ۹۴/۸ درصد از کل تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. بررسی آمار مربوط به تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد در این سال شرکت بیمه دولتی ایران ۳۶/۶ درصد از کل تعداد خسارت‌های بازار بیمه کشور را پرداخت کرد. در سال مورد بررسی، تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه غیردولتی (شامل دانا، آسیا و البرز) با ۱۲۰/۶ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۳/۸ میلیون مورد رسید که معادل ۶۳/۴ درصد از تعداد کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه می‌باشد.

۱۸-۱-۳- ضریب خسارت

ضریب خسارت^(۱) بازار بیمه کشور در سال ۱۳۸۹ معادل ۷۸/۵ درصد بود که نسبت به رقم مشابه سال قبل ۳/۷ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۸۹، ضریب خسارت رشته بیمه‌ای شخص ثالث و مازاد ۹۱/۹ درصد بود که در مقایسه با سال قبل ۰/۹ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. به طور کلی، ضریب خسارت رشته‌های درمان، کشتی و شخص ثالث و مازاد بالاتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۹۱/۹ تا ۱۲۴/۴ درصد و ضریب خسارت سایر رشته‌ها کمتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۲۳/۰ تا ۷۳/۷ درصد بود. ضریب خسارت شرکت بیمه دولتی ایران در سال ۱۳۸۹، ۸۶/۳ درصد بود. در بخش غیردولتی نیز ضریب خسارت ۷۲/۴ درصد بود که این ضریب بین ۴۱/۶ درصد برای شرکت بیمه سامان تا ۱۰۵/۲ درصد برای شرکت بیمه دانا در نوسان بود.

جدول ۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

درصد تغییر	سال	
	۱۳۸۹	▲ ۱۳۸۸
۲۷/۴	۵۹۱۶۲/۰	۴۶۴۳۸/۲
۲۷/۵	۳۹۲۲۳/۱	۳۰۷۵۳/۴
۳/۷ ^(۱)	۷۸/۵	۷۴/۸

ماخذ: سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۸۹، بیمه مرکزی ایران
۱- واحد درصد

۱۸-۱-۴- تعداد بیمه‌نامه صادره

در سال ۱۳۸۹، بازار بیمه کشور بیش از ۳۲/۴ میلیون فقره بیمه‌نامه صادر نمود که در مقایسه با سال قبل ۱۰/۰ درصد رشد داشت. از مجموع بیمه‌نامه‌های صادره، ۴۱/۸ درصد به بیمه شخص ثالث و مازاد اختصاص داشت. در مجموع، ۷۹/۳ درصد از

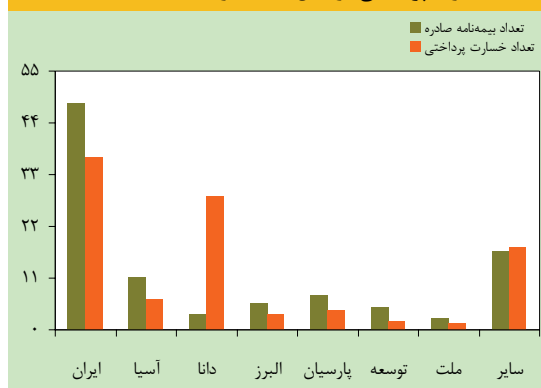
۱- «ضریب خسارت»، حاصل نسبت «خسارت واقع شده» به «حق بیمه عاید شده» است و نشان می‌دهد که چند درصد از حق بیمه‌ها بابت خسارت خطرهای تحت پوشش به بیمه‌گزاران برگشت داده شده یا خواهد شد. «حق بیمه عاید شده» شامل مجموع حق بیمه تولیدی و تفاضل ذخیره حق بیمه ابتدا و پایان سال است. همچنین، «خسارت واقع شده» عبارت از حاصل جمع خسارت‌های پرداختی و تفاوت بین خسارت‌های معوق انتها و ابتدای هر دوره مالی است.

مقایسه شرکت‌های بیمه از لحاظ ضریب خسارت در سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که در بین شرکت‌های بیمه، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه دانا، حافظ، ملت، ایران، معلم و سینا بیشتر از ضریب خسارت بازار بیمه بود. در سال مورد بررسی، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه غیردولتی آسیا، امید، دی و سامان در مقایسه با سال ۱۳۸۸ کاهش و ضریب خسارت بقیه شرکت‌های بیمه افزایش یافت.

۱۸-۳- دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه

در سال ۱۳۸۹، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه با رشدی معادل ۲۶/۸ درصد به ۹۱۹۳۵/۸ میلیارد ریال رسید که علت عمده این امر، افزایش ۳۵/۶ درصدی مطالبات از بیمه‌گزاران، نمایندگان و بیمه‌گران در سمت دارایی‌ها و افزایش ۲۲/۸ درصدی ذخایر حق بیمه در سمت بدهی‌های شرکت‌های بیمه بود. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت انجام شده توسط شرکت‌های بیمه در سال ۱۳۸۹ به ترتیب ۴۹/۶ و ۱۴/۲ درصد افزایش یافت. در این سال همانند سال قبل سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بیشترین سهم از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را به خود اختصاص داد. در سال مورد گزارش، حقوق صاحبان سهام شرکت‌های بیمه ۲۶/۷ درصد افزایش یافت.

نمودار ۱۸-۳- سهم شرکت‌های بیمه از تعداد بیمه‌نامه‌های صادره و تعداد خسارت پرداختی در سال ۱۳۸۹ (درصد)

۱۸-۲- شرکت‌های بیمه

در سال مورد بررسی، رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه از نظر تولید حق بیمه در مقایسه با سال قبل تغییر کرد و شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، دانا، البرز، پارسیان و توسعه به ترتیب ۴۶/۱، ۱۱/۳، ۸/۶، ۵/۸، ۵/۶ و ۳/۷ درصد از حق بیمه بازار را دارا بودند. همچنین، سهم شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، دانا، پارسیان، البرز و ملت از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه به ترتیب ۵۰/۰، ۱۱/۳، ۹/۷، ۶/۲، ۵/۴ و ۳/۳ درصد بود.

جدول ۱۸-۲- خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه (۱)

(میلیارد ریال)

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۸۹	۱۳۸۸	
			دارایی‌ها
-۰/۶	۱۴۸/۶	۱۴۹/۶	دارایی‌های نامشهود
۲۴/۰	۷۴۲۵/۶	۵۹۸۶/۵	دارایی‌های ثابت مشهود
۱۴/۲	۲۱۹۸۳/۸	۱۹۲۵۲/۶	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت
۲۵/۵	۳۹۶۳/۲	۳۱۵۷/۷	مطالبات بلندمدت
۲۲/۹	۸۰۶۵/۱	۶۵۶۴/۶	سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی
۴۹/۶	۹۷۲۳/۵	۶۴۹۷/۶	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۳۵/۶	۱۸۶۹۷/۷	۱۳۷۸۵/۵	مطالبات از بیمه‌گزاران، نمایندگان و بیمه‌گران
۲۳/۴	۱۶۰۷۷/۹	۱۳۰۲۷/۵	سهم بیمه‌گران اتکالی از ذخایر فنی
۱۲/۹	۳۵۹۰/۴	۳۱۸۰/۳	موجودی بانکی و وجوه نقد
۱۵۳/۱	۲۲۵۹/۹	۸۹۲/۹	سایر
۲۶/۸	۹۱۹۳۵/۸	۷۲۴۹۴/۷	جمع دارایی‌ها = جمع بدهی‌ها
			بدهی‌ها
۴۵/۲	۱۰۸۸/۸	۷۴۹/۹	بدهی به بیمه‌گزاران و نمایندگان
۶۹/۱	۵۹۳۶/۷	۳۵۱۱/۷	بدهی به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکالی
۳۰/۷	۹۵۴۳/۵	۷۳۰۲/۲	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
۲۲/۸	۳۳۷۶۴/۶	۲۷۵۰۱/۳	ذخایر حق بیمه
۲۵/۵	۱۰۲۴۳/۱	۸۱۶۰/۵	ذخیره خسارت معوق
۱۳/۳	۱۳۷۵/۷	۱۲۱۴/۷	ذخیره ریسک‌های منقضی نشده
۱۳/۰	۵۵۳۶/۶	۴۹۰۰/۰	سایر ذخایر فنی
-۵/۳	۱۴۰۸/۳	۱۴۸۷/۳	حق بیمه سال‌های آتی
۴۲/۴	۵۹۶۳/۰	۴۱۸۶/۱	سایر بدهی‌ها (۲)
۲۶/۷	۱۷۰۷۵/۶	۱۳۴۸۱/۰	حقوق صاحبان سهام

۱- شامل شرکت‌های بیمه دولتی و بیمه غیردولتی می‌باشد.

ماخذ: بیمه مرکزی ایران

۲- شامل ذخیره مالیات بر درآمد، سود سهام، ذخیره مزایای پایان خدمات کارکنان و سایر بدهی‌ها می‌باشد.